

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної культури, біології та основ здоров'я**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШКІЛЬНИЙ КУРС БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціальність	014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітня програма	Середня освітня: біологія та здоров'я людини
тип дисципліни	обов'язкова

Ізмаїл – 2021

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Граматик Н.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою фізичної культури, біології
та основ здоров'я
протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Баштовенко О.А.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

Сич Ю.І.

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Мондич О.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фізичної культури,
біології та основ здоров'я

Рецензенти програми:

Федорова О.В., кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри технологічної і
професійної освіти та загальнотехнічних
дисциплін

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	18	-
Модулів: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
	28	-
	<i>Лабораторні заняття</i>	
	-	-
Загальна кількість годин: 120	<i>Консультації:</i>	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	2	-
Семестр: 5	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 5	-	-
Форма підсумкового контролю: <i>екзамен</i>	<i>Самостійна робота:</i>	
Мова навчання: <i>українська</i>	72	-

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: є готовність вчителя до пізнавальної взаємодії зі школярами у процесі навчання на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

Метою вивчення дисципліни є: формування особистості вчителя здатної творчо підходити до розв'язання актуальних завдань шкільної біологічної освіти у закладах загальної середньої освіти.

Передумови для вивчення дисципліни: «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень», «Психологія», «Педагогіка», «Основи філософських знань»;

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія», «Педагогіка», «Права людини та громадянське суспільство в Україні».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освітня: Біологія та здоров'я людини».

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3.	Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу.	ПРН 3. ПРН 2.	Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань. Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти.
ЗК 4.	Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.	ПРН 4.	Знати етичні норми педагогічної діяльності, принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.
ЗК 5.	Здатність застосовувати інтегровані науково-природничі знання у життєвих і професійних ситуаціях, творчого впровадження набутого досвіду для збереження власного здоров'я та здоров'язбереження соціуму.	ПРН 5.	Розуміти трансдисциплінарність сучасного наукового знання; вміти використовувати зв'язки суміжних галузей для формування цілісної природничо-наукової картини світу.
ЗК 9.	Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.	ПРН 8.	Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.
ЗК 10.	Здатність ініціювати педагогічні новації, планувати та управляти часом.	ПРН 9.	Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проектуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)			
ФК 1.	Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.	ПРН 16.	Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.
ФК 3.	Здатність до комплексного планування та проектування загальної моделі освітнього процесу з біології та основ здоров'я відповідно до методів, засобів й форм навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу, індивідуальних, вікових особливостей учнів класу та своєрідності школярів з особливими освітніми потребами.	ПРН 13. ПРН 14.	Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології та основ здоров'я людини, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу. Знати нормативно-правове забезпечення

ФК 5.	Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології та основ здоров'я, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу; виявляти саморефлексію педагогічної діяльності, проєктувати власну траєкторію професійного розвитку, впроваджувати творчі ідеї вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду у площину предметної діяльності.		освітньо-виховного процесу вивчення біології та основ здоров'я в закладі загальної середньої освіти.
ФК 4.	Здатність оптимального поєднання традиційних і інноваційних педагогічних технологій у фаховій діяльності, у тому числі й інформаційно-комунікаційні та програмові засоби навчання.	ПРН 15.	Вміти проєктувати зміст шкільних предметів «Біологія» та «Основи здоров'я» відповідно до принципів і закономірностей навчання, використовуючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання з урахуванням суспільних запитів і державних вимог, застосовувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у професійній діяльності.
ФК 17.	Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.	ПРН 30.	Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 3.	ПРН 3.	ПРН 2.		
ЗК 4.	ПРН 4.			
ЗК 5.		ПРН 5.		
ЗК 9.			ПРН 8.	ПРН 8.
ЗК 10.		ПРН 9.		ПРН 9.
ФК 1.		ПРН 16.		ПРН 16.
ФК 3.	ПРН 13.			
ФК 5.	ПРН 14.			
ФК 4.		ПРН 15.		
ФК 17.	ПРН 17.			

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Загальні питання методики навчання шкільних курсів біології, основ здоров'я													
1.	Методика проведення уроків з морфологічним змістом.		2	4			4						
2.	Методика проведення уроків з анатомічним змістом		2	6			8						
3.	Методика проведення уроків з фізіологічним змістом		2	4			8						
4.	Особливості методики проведення уроків із систематичним змістом		2	2			8						
5.	Методичні основи вивчення розділів «Здоров'я людини» і «Фізична складова здоров'я».		2	4			8						
6.	Методика вивчення розділу «Соціальна складова здоров'я».		2	2			8						
7.	Методика вивчення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я».		2	2			8						
8.	Методика формування санітарно-гігієнічних знань, умінь та навичок.		2	2			8						
9.	Методика запобігання формування шкідливих звичок.		2	2			8						
	Проміжний контроль						4						
	Разом:	48	18	28		2	72						

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль 1. Загальні питання методики навчання шкільних курсів біології, основ здоров'я

Методика проведення уроків з морфологічним змістом.

Відбір та оптимальне поєднання методів навчання на уроках морфологічним змістом. Навчання учнів уміню спостерігати та описувати зовнішню будову рослини загалом та її конкретних органів, розпізнавати на натуральних об'єктах (непрепаровані рослини, гербарії, колекції), таблицях, моделях, муляжах тощо. Організація діяльності учнів у процесі виконання лабораторних робіт морфологічного змісту. Складання інструктивних карток. Вимоги до оформлення лабораторних робіт в учнівських зошитах.

Методика проведення уроків з анатомічним змістом.

Особливості методики формування і розвитку анатомічних і цитологічних понять. Використання комплексу засобів навчання для уроків з анатомічним змістом. Організація лабораторних робіт учнів з використанням збільшуваних приладів. Формування і розвиток в учнів умінь користуватися збільшувальними

приладами, виготовляти мікропрепарати. Методика використання графічних прийомів навчання. Навчальний рисунок та вимоги до нього.

Методика проведення уроків з фізіологічним змістом

Формування фізіологічних понять в темі «Будова та життєдіяльність рослин», їхній розвиток впродовж усього курсу біології 6-го кл. Особливості біологічного експерименту з вивчення процесів життєдіяльності рослин. Підготовка дослідів до уроків.

Методика проведення уроків з використанням демонстраційних дослідів. Використання флеш-анімацій для формування фізіологічних понять

Особливості методики проведення уроків із систематичним змістом

Формування і розвиток систематичних понять в розділах «Різноманітність рослин», «Гриби та лишайники», «Бактерії». Відбір та оптимальне поєднання методів та засобів навчання на уроках із систематичним змістом. Методика роботи зі шкільним визначником, визначальними картками. Організація діяльності учнів у процесі виконання практичних робіт з визначення рослин.

Методичні основи вивчення розділів «Здоров'я людини» і «Фізична складова здоров'я».

Зміст і вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки школярів за темами розділу «Фізична складова здоров'я». Характеристика основних показників фізичного здоров'я. Формування у школярів основ культури харчування як складової здорового способу життя. Актуальність проблеми навчання школярів правилам раціонального харчування.

Методика вивчення розділу «Соціальна складова здоров'я».

Зміст і вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки школярів за темами розділу «Соціальна складова здоров'я». Методичні рекомендації щодо вивчення тем про соціальне благополуччя людини та правил безпечної поведінки у навколишньому середовищі. Профілактика шкідливих звичок у контексті формування в учнів навичок протидії негативним соціальним впливам.

Методика вивчення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я».

Зміст і методичні рекомендації щодо вивчення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я». Змістове наповнення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я». Причини виникнення і стадії розвитку конфліктів і методи подолання конфліктних ситуацій. Орієнтовне проектування уроку, присвяченого спілкуванню з друзями, товаришами (з елементами використання комп'ютерних технологій).

Методика формування санітарно-гігієнічних знань, умінь та навичок.

Методика проведення самостережень, демонстраційних дослідів та спостережень.

Сучасний комплекс проблем безпеки. Інформаційна безпека в Інтернеті. Хвороби цивілізації та реклама.

Методика запобігання формування шкідливих звичок

Шкідливі звички, їх вплив на формування здоров'я, методика навчання компетентностей, які забезпечують запобігання формування шкідливих звичок. Тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотичних речовин. Поширення

шкідливих звичок серед дітей та підлітків. Формування навичок протидії їх поширенню.

5.2. Тематика практичних занять

Методика проведення уроків з морфологічним змістом.

Методика проведення уроків з анатомічним змістом

Методика проведення уроків з фізіологічним змістом

Особливості методики проведення уроків із систематичним змістом

Методичні основи вивчення розділів «Здоров'я людини» і «Фізична складова здоров'я».

Методика вивчення розділу «Соціальна складова здоров'я».

Методика вивчення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я».

Методика формування санітарно-гігієнічних знань, умінь та навичок.

Методика запобігання формування шкідливих звичок.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	К-ть годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20		опорний конспект
2	Підготовка до семінарських занять	30		конспект, усна доповідь
3	Підготовка до проміжного контролю	4		опрацювання орієнтовних екзаменаційних питань
4	Виконання ІНДЗ	8		презентація ІНДЗ
5	Вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання	10		опорний конспект
Всього:		72		

Основними формами самостійної роботи студента під час вивчення дисципліни «Методика навчання біології» є :

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять та виконання індивідуальних видів робіт;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до підсумкового контролю.

Тематика ІНДЗ

Підготувати та презентувати доповідь; Написати реферат та оформити згідно з вимогами до написання курсових робіт (титульний аркуш, зміст, вступ, висновки та список літератури (мінімум 15 найменувань)) до теми за вибором:

1. Сучасні підходи до визначення категорії здоров'я. Критерії визначення рівнів здоров'я. Забезпечення здорового способу життя – шлях до подолання чинників ризику здоров'ю молоді.
2. Опрацювання теоретичного матеріалу: Роль мотивацій і установок сучасної людини у формуванні основ здорового способу життя.
3. Формування компетентності зі збереження здоров'я учнів на основі засвоєння ними знань про здоров'я і безпеку, практичних навичок здорового способу життя.
4. Опрацювання теоретичного матеріалу: Структурні компоненти підручника. Самостійна робота учнів з підручником. Види роботи з підручником.
5. Навчально-виховне значення позакласної роботи з основ здоров'я.
6. Види робіт, до яких має бути готовий учитель основ здоров'я.
7. Організація здоров'язберігаючого середовища в школі. Роль вчителя у здоров'язберігаючій діяльності.
8. Сучасний комплекс проблем безпеки.
9. Способи формування здорової самооцінки. Ефективна комунікація і здорові міжособистісні стосунки.
10. Профілактика девіантної та адиктивної поведінки.
11. Принципи залучення молоді до планування і проведення заходів з мотивації учнів до здорового способу життя.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю

усне опитування на практичних заняттях, виконання професійно-орієнтованих завдань, самостійне опрацювання питань, виконань ІНДЗ.

6.2. Форми проміжного (модульного) контролю

Проміжний (модульний) контроль з дисципліни проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

Зразок модульної контрольної роботи

- Змістове наповнення розділу «Психічна і духовна складові здоров'я».
- Валеологічні основи конфліктології і методи подолання конфліктних ситуацій.
- Статус і нормативно-правові засади предмета «Основи здоров'я».

6.3. Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного екзамену.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти і включає в себе:

- контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);
- застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань;
- контроль самостійної роботи студентів (виконання самостійних завдань, виконання ІНДЗ);
- виконання завдань проміжного (модульного) контролю та підсумкового контролю знань здобувачів.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС в ІДГУ» із урахуванням вагових коефіцієнтів:

http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnjen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на практичних і лабораторних заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (підсумковий контроль)
Мінімальний пороговий рівень	20 балів (поточний контроль)	6 балів (проміжний контроль)	25 балів (підсумковий контроль)

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських і лабораторних заняттях, а також виконання індивідуальної та самостійної видів робіт оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Якісними критеріями оцінювання роботи студента на лабораторному занятті є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, неповна, повна.
2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача; консультація викладача; самостійно.
3. Рівень навчально-пізнавальної діяльності: репродуктивний; продуктивний; творчий.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Підготовка рефератів (доповідей)	5
Термінологічний словник	5
Заповнення таблиць	5
Конспект питань для самостійного опрацювання	5
Розв'язування педагогічних задач (вирішення професійно-орієнтованих ситуацій)	5

Критеріями оцінювання анотацій наукових статей є вміння здобувача вищої освіти стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті.

Критеріями педагогічних задач (вирішення професійно-орієнтованих ситуацій) знання методики здійснення освітньо-виховного процесу з біології, вміння нестандартно підходити до розв'язання практико-орієнтованих завдань та робити обґрунтовані висновки.

У якості виконання самостійної роботи здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Якісними критеріями оцінювання індивідуальних завдань студента є:

- самостійність виконання завдання;
- правильність, точність, оптимальність реалізації поставленого завдання;
- завершеність завдання.
- вміння захищати результати проведеного дослідження.

Якісними критеріями оцінювання реферату студента є:

Новизна змісту:

- а) самостійність у формулювання нового аспекту відомої проблеми, встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньо-предметних, інтеграційних);
- б) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал;
- в) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень.

Ступінь розкриття сутності питання:

- а) відповідність плану й змісту реферату його темі;
- б) повнота й глибина знань з теми;

- в) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом;
- г) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).

Оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані тощо).

Дотримання вимог до оформлення:

- а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури;
- б) оцінка грамотності й культури викладу, володіння термінологією;
- в) дотримання вимог до обсягу реферату.
- г) дотримання вимог щодо академічної доброчесності.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Лекційний матеріал, нормативні документи, мультимедійні засоби, відео-матеріали, ресурси Інтернету.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела:

1. Бойченко Т.Є. Основи здоров'я: Книга для вчителя / Т.Є. Бойченко, Л.С. Ващенко. – К.: Генеза, 2005.
2. Валеологія в схемах: навч. посіб. / М.С. Гончаренко. – Х.: Бурун Книга, 2005. – 208 с.
3. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти // Практика управління закладом освіти: спецвипуск. – К.: МЦФЕР, 2012.
4. Загальна методика навчання біології: Навч. посіб. / [І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін.]; за ред. І. В. Мороза. – К.: Либідь, 2006. – 592 с.
5. Кузнецова В. І. Методика викладання біології / В. І. Кузнецова. – Х.: Торсінг, 2001. – 176 с.
6. Методика навчання біології та природознавства: Практикум. Для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спеціал. / [І. В. Мороз, А. Д. Гончар, Т. Є. Буяло, О. А. Цуруль, Я. С. Фруктова]; за ред. І. В. Мороза. – К. – НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – 143 с.
7. Мороз І. В. Позакласна робота з біології: Навч. посіб. / І. В. Мороз, Н. Б. Грицай. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 272 с.
8. Основи здоров'я. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи // Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 5-9 класи. – К.: Освіта, 2012. – С. 314-330.
9. Остапченко Л.І. Біологія : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. 6-й кл. К: Генеза, 2014. 224 с.

- 10.Соболь В. І. Біологія : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2015. 292 с.
- 11.Соболь В. І. Біологія : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016. 288 с.
- 12.Соболь В. І. Біологія : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2017. 288 с.
- 13.Кучеренко М. Є., Вервес Ю. Г., Балан П. Г., Войціцький В. М. Загальна біологія: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Генеза, 2006. 272 с.
- 14.Педагогіка здоров'я: теорія і практика: монографія / М.І. Лук'янченко – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 348 с. 8. Тимченко Г. М., Тимченко А. М. Загальні питання методики викладання валеологічних дисциплін: методичний посібник / Г. М. Тимченко, Тимченко А. М. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 64 с.

8.2. Допоміжні джерела:

1. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок через систему шкільної освіти: оцінка ситуації / [Балакірева О. М., Ващенко Л. С., Сакович О. Т. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. – 108 с.
2. Концепція навчання здорового способу життя на засадах розвитку навичок : [інформ. зб. з життєвих навичок] / [авт.-упоряд. Марі-Ноель Бело]. – К. : Генеза, 2005. – 80 с.
3. Розвиток партнерства. Формування мотивації до ведення здорового способу життя серед молоді: Практ. поради та приклади : [інформ. зб. з життєвих навичок] / [авт.-упоряд. МаріНоель Бело]. – К. : Генеза, 2005. – 48 с.
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. — К.: Видавництво А. С. К. , 2004. — 192 с.
5. Сливка Л. Теоретико-методичні аспекти викладання валеології та основ безпеки життєдіяльності в початковій школі: [навч.-метод. посіб.] / Лариса Сливка. – ІваноФранківськ: НАІР, 2012. – 204 с.

8.3. Інтернет-ресурси:

<http://mon.gov.ua>